

Teater ja muusika.

"Traviata" "Estonias".

Esimene ooperina algaval hooajal läheb praegu "Estonias" G. Verdi oop. "Traviata".

"Traviata" on üks neist vähestest ooperitest, mis peale oma triumfi-käiku üle terve ilma ooperilavale nende peale, tähtni püsima on jäänud, vaatamata oma primitiivsusse peale. Kui "Traviata" 1853. a. esimest korda Veneetsias ette kant, siis milistastid veneetsialased ta väljaja, ja seda mitte sellepärast, et selle muusika neile ei meeldinud. Et "Traviata" muusika on just sellekordse maitse kohane — magus-sentimentaalsetest meloodiatest ja hääle "kunstlikkidest" kubisev Itaalia muusika. Väljavilistamise põhjuseks oli ooperi süžee, mille aineks harilik, kodaniline draama — armastuse intriigidega, tikkusfega ja surmaga ja mille tegelased harilikud surelikud, daam, arst jne., kuna veneetsialased olid harjunud ooperites nägema ja tahtsid ka selles näha ajaloolist ja romantilist fangelasi, waimusid, rüütlid jne. Kuid just selles reaalsuses seisabki "Traviata", kui ooperi ajalooline tähtsus: ta on reaal-ooperi eesli. Miteaaja jaoks on see ooper mõistagi tublisti wananenud, nii muusika kui ka lawalise käsitluse poolest, sellepärast mõis ta praegusel ajal veel ainult heal ettekandel mõjule pääseda ja — "meeldida".

Kui meie "Estonias" sellekohaste jõudude puudusel head ehk vähemalt korraliku ooperi ettekanne nõuda ei wõi, siis wõime meie ometigi seda nõuda, et ta ooperi koguni rahule jätaiks ja opereti kultiveerimise juure jääks, sest see, mis meie "Estonias" kuulame ja näeme, ei ole mitte ooper, waid — wabandatagu meie otsekohesult — ooperi profaneerimisel.

Wõi arwataks, et meie puublikumi maitse nii odaw on, et temale herrasid Kreimannid, pr. Jakobsoni ja teisi ja-

inawäärtsid, jollid, ooperit "laulma" panna. Kuid nii ei ole, et beatrix wiibivad peale oma puublikumi liitrikkide ehtajad ja mitmale ajal ta wõrad nii Soome kui ka väljamaalt ja nende herradel on ikkagi wisa, wist teistjagusem arusaamine ooperist.

Grad Freimannid ja teised ultrafolkid oleks wast ehk warju jäänud, kui peaosja — Violetta — oleks piisuttt koha peal olnud ja puublikumi tähelepanemist oma peale suutnud tõmmata. Kuid see ilma vähemagi intimitata, wõtute, kohmetute liigutustega, wabepidamata, ainult wätku lehwitaw ja puiselt mõõda näitelawa edasi-tagasi "promeneerim" daam et olnud ometigi Verdi Violetta. See oli paremat puhul ainult pr. Hellat-Semba, kes oma mezzo-sopraanoga, kõrgelt kolonaturisid wägistades Violetta osa harjutab.

Pr. Hellat-Semba, kes Peeterburis ja Mitias head ooperit näinud, peaks ometigi teadma, et nii ooperit et "mängita", ja tema, kui wana laulja wistnult peaks talle üttema, mis ta wõib ja mis üle ta jõu käib, ja et ooperilauljalt peale muu ka puhast ja selget diktsiat nõutakse.)

(Pra Sälliku õnneku nägu, neil filmapitudel, kus ta oma puulse partnõõriga "kirglikelt" armastema pöib, andis mõis-ta, kui raske ta temal oll oma näitelawalise wõlumuse ja puhta diktsia peale waa-tamata päästa seda, mis ta partnõõr wõlgu jäi. (Ja ega siis herra Sällik (selle hääl õnnekuks "kõige liha teed" mine-mas) lihes hr. B. Hanseniga (kes esineb korralikult), weel ooperit et sünnta.)

Abiwaimud tegevuses.

Der englische Provogationsagent Martna. Kartulikaardi wäliseftus.

Toimetus sai hiljuti posti kaudu "Berliner Tagwacht" numbril 12. aug., kus pu-nase pliiatliga ukemaltoodud pealkirjad lihele artiklile, mis ise ridade punafe

Vaba Maa

23. 8. 1919. 1. 1. 1.

Vaba Maa